

1970-10

Maandschrift voor

BIJENTEELT

Versijnt maandelijks

Jaargang 72 - oktober 1970

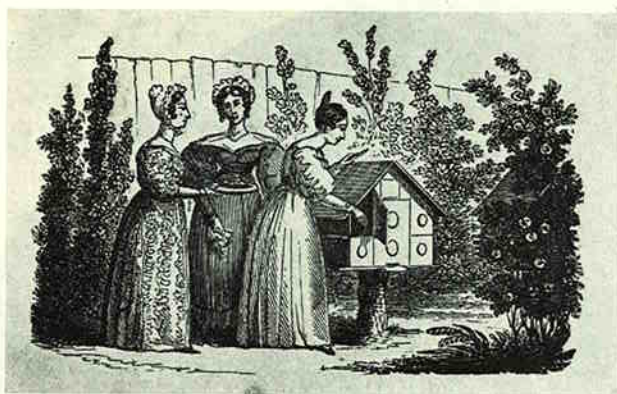

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

Ruwe Raat

Overbodige raat kunt u laten liggen. De wasmotten zullen ze dan grondig voor u vernielen. Ze zeggen niet eens dank u wel.

U kunt ze ook opsturen naar het Bijenhuis. Wij geven er een goede prijs voor en zeggen dan ook nog dank u wel.

KASTEN OPKNAPPEN

Nu heeft u de tijd voor een grondige opknapbeurt.

Een kwast creosoot doet wonderen.

1 Literblik Creosoot (geel of groen) kost f 4,95.

5 pondsemmers
(2½ kg.) f 1,30

10 pondsemmers
(5 kg.) f 1,75

25 pondsemmers
(12½ kg.) f 3,10

50 pondsemmers
(25 kg.) f 5,25

RAATHONINGDOOSJES :

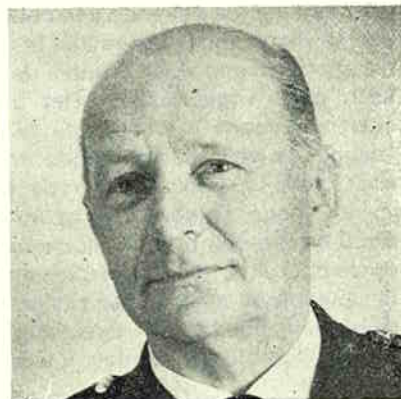
per 10 stuks f 2,50

BIJENHUIS - WAGENINGEN

Tel. 08370-2863 Giro 82.32.76

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen. Redacteur: G. v. d. Weert, Commissie van Redactie: W. Assink, H. G. Maagendans en Dr. E. van der Velde. De niet van redaktiewege geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer. Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betalingen van advertenties en speurbijtjes. Giro 84 68 01.

Die Willem!

Ha, die Willem...

Van voeren en voederen

Willem kreeg de schrik van zijn leven toen hem werd verteld dat er nog steeds imkers zijn die suiker bij de landbouwcoöperaties kopen om daarmee hun bijenvolken te voeren. De reden zal wel zijn dat deze suiker — schijnbaar — goedkoper is dan de suiker van ons Bijenhuis. Schijnbaar ?? Ja zeker, schijnbaar. Rekent u maar even na. De suiker van de landbouwcoöperaties is bestemd om te worden toegevoegd aan het kuilvoer voor het vee. Deze bestaat, als Willem goed is voorgelicht, voor 88% uit suiker en voor 12% uit landbouwzout en vismeel. En als u nu dit suikergehalte van 88% omrekent op de volle 100% suiker van het product van ons Bijenhuis zult u ontdekken dat u op precies hetzelfde bedrag uitkomt. Financieel voordeel zit er dus niet in. **Wel een groot gevaar voor uw bijen.** Want een zo hoog zoutgehalte als in deze veevoedersuiker zit is rechtuit moordend voor uw bijen. Onze rijksbijenteeltconsulent, Ir. Mommers heeft er reeds in de algemene vergadering van 1962 uitdrukkelijk voor gewaarschuwd deze suiker niet voor bijenvoeding te gebruiken. U kunt het — uiteraard kort vermeld — vinden in de notulen van die vergadering opgenomen in het juli/augustusnummer van 1962 op blz. 123.

Over naslaan van oude jaargangen van ons blad gesproken!

Zijn we al zover gekomen, als meermalen door Willem gepropageerd, dat in elke afdeling tenminste één stel Groentjes wordt ingebonden om te worden toegevoegd aan de afdelingsbibliotheek? Zij bevatten een schat van informatie niet alleen voor de imkerspraktijk, maar ook voor wat er zich in het verleden op het organisatorische terrein in de vereniging heeft afgespeeld.

De winter is in aantocht, wat gewoonlijk betekent dat onze vogels het moeilijk gaan krijgen. Met name de koolmeesjes zullen het tekort aan voedsel hier en daar wel weer willen aanvullen door een bezoek aan onze bijenstanden te brengen, wat niet bepaald bevorderlijk is voor de winterrust van onze volken. Het spannen van gaas of nijlonnetten kan dat voorkomen. Maar een veel prettiger methode is naar de mening van Willem, het zorgen voor voldoende wintervoer voor de vogels. De afgelopen winter was er een duidelijk voorbeeld van hoezeer onze gevederde vriendjes bij uitzonderlijk slechte weersomstandigheden op onze hulp zijn aangewezen. Op Willem's voertafel verschenen, naast het gebruikelijke assortiment van mussen, merels, spreeuwen en lijsters — koolmezen, pimpelmezen, zwartkopmezen, groenlingen, kneutjes, vinken, appelvinken, kepen, heggemusjes, roodborstjes en een enkel winterkoninkje. Zij werden gevoerd met brood, gekookte rijst, zaad voor buitenvogels, zoals dit in de handel verkrijgbaar is, pinda's (aangeregen voor de mezen) en zaad van zonnebloemen uit eigen tuin en zorgvuldig voor de winter bewaard.

Nu wil ik er uw bijzondere aandacht op vestigen dat vogels, vooral mezen, buitengewoon goede verdelgers van schadelijke insecten zijn en hoe dichter de vogelstand is, des te beter is de insectenbestrijding en bij een goede — biologische — insectenbestrijding behoeft er minder te worden gespoten.

Willem dacht dat het natuurbeschermingsjaar 1970 een goede aanleiding was om u — voor zover u dat nog niet deed — het lot van de hongerende vogels in de winter aan te trekken, waardoor u tevens uw bijenstand voor ongewenst bezoek vrijwaart. Het is niet nodig daar-

voor een van de bekende van berkenstammetjes vervaardigde vogelhuisjes aan te schaffen, want dat zijn ondingen waar behalve de mussen praktisch geen vogel inkomt. Het beste resultaat geeft een voertafel, bestaande uit een plank bevestigd op een rechte gladde en niet te lage poot, zodanig geplaatst dat de katten er niet van een hoger gelegen punt op kunnen springen. Als u er dan ook nog vanuit uw huis het gezicht op hebt, zult u daar veel plezier van beleven. Bij sneeuwval moet u het zaakje natuurlijk wel sneeuwvrij houden en regelmatig, liefst steeds op dezelfde tijd van de dag, voeren.

Een duitse imker-vogelvriend publiceerde in het decembern timer 1968 van de „Imkerfreund“ de volgende recepten voor het klaar maken van wintervoer voor vogels, waar hij veel succes mee had en die ik u niet wil onthouden. Voer in strooivorm: 1 pond smout in een pan verwarmen. Zodra het vet vloeibaar is de pan van het vuur nemen en er drie pond havervlokken doorroeren. Enkele minuten blijven roeren. Na afkoeling wordt de massa weer losgemaakt en het voer is klaar. Dit voer wordt graag genomen door mezen, spechten, boomklevers en boomkruipertjes, lijsters, merels, mussen en vinken. Het verdient aanbeveling er wat zaad voor buitenvogels bij te strooien. Voer in vaste vorm: Daarbij komt op één pond smout twee pond

havervlokken. De bereidingswijze is dezelfde maar na het doorroeren, als de massa nog warm is, wordt deze overgedaan in een kom of schootel, die aan de binnenkant met perkamentpapier, folie of iets dergelijks is bekleed. De massa wordt licht aangedrukt en meteen daarna met het perkamentpapier uit de schaal genomen. Na afkoeling, wat enkele uren duurt, wordt het papier van de vetbol afgehaald en deze in een plasticnet met wijde mazen opgehangen. De schrijver zegt dat het aanbeveling verdient het net vast te maken onder een beschermend plankje van ongeveer 30 bij 30 cm. Aan het plankje komt een ongeveer 50 cm. lange haak van een stukje ijzerdraad, waarna het geheel zodanig aan een boomtak wordt opgehangen, dat het ongeveer 25 cm. van de stam verwijderd is.

Onze duitse imker gebruikte in de winter 1967/1968 dertien van deze drie pond zware vetbollen. Hij is een imker uit Beieren en woont in een bosrijke omgeving. Voor onze imkers in streken, waar de spechten nog wel eens lastig zijn, niet alleen in de winter, maar ook in de tijd dat de eerste jongen uitkomen, is het wel iets om eens een proef mee te nemen. Ook overigens is Willem van mening dat het ons aller plicht is alles te doen wat in ons vermogen is om de gestadig achteruit gaande vogelstand op peil te houden.

Uit de observatiekast

Door ervaring weten wij, dat bijen niet altijd wetmatig werken, maar soms afhankelijk van omstandigheden, het anders doen, m.a.w. dan zus en dan zo.

Zij geven b.v. voorrang om te bouwen van boven naar beneden, maar zij kunnen ook naar de zijkant of van onderen naar boven bouwen. Bij deze afwijkingen van voorrang of wetmatigheid zouden we soms van intelligentie kunnen spreken.

Wetmatig is, dat een goede koningin in werkbijcellen alleen bevruchte eitjes legt en in darcencellen alleen onbevruchte eitjes en dat zij ook de koninginncellen belegt.

Wetmatig is het niet dat werkbijen met eitjes slepen. Dat werkbijen met eitjes slepen weten we. Hiervan een prachtig voorbeeld: Jaren geleden was een van mijn kasten moerloos geworden, vermoedelijk was de koningin op de bruids-

vlucht verongelukt, of had zich vervlogen op een andere kast.

Een raam met broed in alle stadia werd ingehangen opdat het volk zich zou kunnen redden. Deze kast was zo: onder broedkamer, daarop koninginncel en honingkamer. Bij controle na negen dagen bleek er geen enkele redcel te zijn getrokken, wat voor mij een teleurstelling was. Voor de veiligheid inspecteerde ik de honingkamer en daarin hingen vier prachtige koninginncellen.

Verstand of geen verstand, boven was het iets warmer en de omstandigheden gunstiger voor het uitbroeden van een koninginncel. De bijen hadden vier eitjes door het rooster naar boven gesleept. Een ander voorbeeld uit de observatiekast?

In verband met selectie had een kast een koningin, die in haar vijfde jaar leefde. De werkbijen

wilden haar vervangen en bouwden een vervangingscel. Twee ramen werden tot een veger gemaakt en boven elkaar geplaatst in de observatiekast.

De eerste tien dagen gebeurde er niets. Op de elfde dag hing er een kleine dop als begin van een moercel. De volgende dag werden alle darren door mij uitgevangen. Darrenbroed was niet aanwezig. De reactie van de bijen was alsof zij moederloos waren geworden, zo onrustig. Het bouwen aan de moercel vond geen voortgang. Uit haar vorige woning werden drie mooie jonge darren gehaald; zonen dus van de koningin en in de observatiekast geplaatst.

Haast ongelooflijk aandoenlijk zoals die drie gemerkte darren vertroeteld werden. De gehele dag werden de drie darren gepoetst, gevoerd en verzorgd. Was de ene bij weg dan waren er weer andere die begonnen kuifjes te kammen, te poetsen of te voeren. Toen werd er weer aan de vervangingscel gewerkt. Wel tien of twintig keer per dag kwam de koningin in de buurt van de grote cel; draaide er omheen maar inspecteerde niet één keer de moercel in aanbouw.

Elke dag soms twee keer per dag controle door mij op een staand eitje. Maar niets. En dan op een morgen lag er een eitje in de melk. Het werd een koningin. Ook hier hadden de werkbijen een rijper eitje versleept. De koninginncel was niet door de koningin belegd. Per slot is het niet de koningin die de zorg van de geboorteregeling heeft, echter de kolonie, het volk. Kan hier om voren genoemde gevallen van groeps- of kolonie verstand gesproken worden?

Oorthuis.

Aantekeningen bij:

Uit de observatiekast I

van de heer Oorthuis

Over de vraag, die de heer Oorthuis aan het eind van zijn stukje stelt het volgende:

Over „verstand”, in de zin van iets wat met mensenverstand vergeleken kan worden, kunnen we bij het doen en laten van een bijenvolk niet spreken. Wel is de bij een zeer hoog gedifferentieerd insektensoort, dat vele aanpassingspatronen heeft bij velerlei omstandigheden. Als een volk hardnekkig probeert een koningin te vervangen, geven de omstandigheden daar blijkbaar aanleiding toe. Het is waarschijnlijk, dat de oude koningin dan om de één of andere reden

niet meer voldoet. Misschien hapert er dan b.v. iets aan de afscheiding door haar van de stoffen, die in het gewone leven van het bijenvolk zo'n belangrijke rol spelen.

E. v. d. V.

UIT DE OBSERVATIEKAST II

C. G. Butler beschrijft in zijn boek (Duitse uitgave 1957) hoe hij waargenomen heeft, dat een koningin zes eitjes per minuut legt. Normaal werd aangenomen dat een koningin 2000 tot 2500 eitjes per dag legt. De produktie van de koningin hangt geheel af van de samenstelling en sterkte van het volk, en de beschikbare voedselreserve of drachtbronnen op dat moment. Het gaat met zo'n koningin als met een grote auto, die een hoge snelheid behalen kan, indien voorzien van goede en voldoende brandstof en een geheel vrije weg. Is de brandstof slecht en de weg deels door bochten en tegenliggers belemmerd, dan behaalt hij misschien niet de helft van zijn kunnen.

In een kast moet veel ruimte zijn met zeer veel bijen en een ongelimiteerde voedselvoorraad of toevoer daarvan.

Dat een vruchtbare koningin voor de imker belangrijk is weten wij. In een gewone kast is zo'n koningin niet te testen, maar in de observatiekast is het mogelijk haar kunnen vast te stellen. Zouden wij het geval van Butler als een record beschouwen, het is mogelijk zelf ook bijzondere legcapaciteiten te controleren.

Deze zomer had ik in een observatiekast met twee ramen boven elkaar een veger geplaatst met een koningin van 1969. Bovenste raam veel voer en stuifmeel, en het onderste raam geheel vrij.

Bezoekers, waarbij een sportman met een stopwatch, constateerden vijf eitjes binnen de minuut gelegd door de koningin. Zoiets zou neerkomen op ruim zeventien eitjes per etmaal; en dan houdt zij nog tijd over voor een „caravallis”.

Een dergelijke koningin kan in minder dan tien dagen onder gunstige omstandigheden het aantal eitjes leggen voor een fikse zwerm.

Dat het niet noodzakelijk is, altijd jonge koninginnen te bezitten blijkt uit voornoemde proef in de observatiekast, vooral wanneer het broednest gesloten is als een plank, en er tevens geen enkele darrencel aan de kant belegd wordt.

Wat de voordelen van een observatiekast zijn, daarover een volgende keer.

Oorthuis.

Hoe goedkoop is onze honing?

In het juli-augustusnummer geeft Beijebroer een berekening van de kostprijs van onze honing. Dit is een heel nuttige bezigheid en het ware gewenst, dat eens wat meer imkers zich zouden afvragen hoeveel hun honing eigenlijk zou moeten kosten, als het imkeren voor hen geen financiële verliezen met zich mee zou brengen. Op basis van dit soort ramingen kan men zich voorstellen, dat een commissie van onze vereniging of van de Bedrijfsraad voor de Bijenteelt landelijke adviesprijzen zou kunnen publiceren, wat ongetwijfeld zal leiden tot een betere prijs voor onze honing.

Ik heb de indruk, dat de berekening van Beijebroer wel wat optimistisch uitvalt. Zo zou ik wel eens kennis willen maken met de imker, die, nadat hij van zijn 10 ingewinterde volken er 5 op de vereiste sterkte voor het fruit heeft gebracht, met de restanten van de overige vijf profijtelijk het koolzaad bezoekt. De ervaring leert immers, dat onze 10 volken er in het voorjaar niet allemaal even florissant voor staan. Het ene jaar zitten we met dode volken, het andere jaar verliezen we tijdens de dracht een zwerm of zitten we met moerloze volken. Van de 10 ingewinterde volken zullen er daarom in doorsnee misschien 8 het hele jaar door productief zijn. Dat dit gevolgen heeft voor de ware kostprijs van onze honing spreekt vanzelf: ook de zwakkere volken kosten ons geld.

Een tweede bezwaar tegen Beijebroer's berekening is, dat hij er van uitgaat, dat het er ons om te doen is een mooi uurloon te maken wanneer

we met de bijen bezig zijn. In feite imkert iedereen in ons land voor zijn genoeg en het lijkt me daarom beter een post als arbeidsloon uit de berekeningen te laten.

Dat betekent overigens niet, dat de honing dan minder zou kosten dan Beijebroer aangeeft. Er zijn enkele onderdelen in zijn berekeningen, die ik zou willen herzien. In de eerste plaats geldt dit de afschrijvingsperiode. We weten allemaal, dat een kast met bijen maar weinig meer opbrengt dan een volk op ramen. Er sneuvelt wel eens een rand tijdens het reizen of op de dracht. Naar mijn mening is een afschrijvingsperiode van 10 jaar voor kasten, slinger en dergelijk duurzaam materiaal lang genoeg. Het kleinere materiaal, zoals kap, pijp (voor sommige imkers ook handschoenen), raampjeslichters, voederballonnen etc. gaat wel eerder kapot of raakt zoek.

Mijn berekeningen met betrekking tot het reizen vormen het tweede verschilpunt met Beijebroer. Hij heeft in totaal 240 km op zijn lijstje staan, waarvoor hij geniet van fruit, koolzaad, moerasandijvie en heide. Dat zijn dus vier reizen. Elke reis bestaat echter uit een heen- en een terugreis voor zowel het brengen als het weer ophalen of verplaatsen van de volken. Waar Beijebroer precies woont is me niet duidelijk, want hij heeft voor elke dracht slechts gemiddeld 15 km. te reizen. Ik zelf reis per jaar zo'n 1000 km. om de volken op de verschillende drachten te krijgen, en dan reken ik de bezoeken tussendoor nog niet eens mee.

Hoeveel kost dat reizen ons nu per km? Dat hangt heel sterk van plaatselijke- en privéomstandigheden af. Reizen we met de auto van de zaak (of van een andermans zaak, wat nogal eens voor schijnt te komen), dan kan het wel eens zijn, dat een deel van die kosten door de zaak worden betaald. Voor berekeningen als deze lijkt het me gewenst uit te gaan van een normale km-vergoeding, d.w.z. omstreeks 20 cent. Bij een bijenstand van 10 volken is de berekening dan:

afschrijving resp. vervanging van duurzaam materiaal ter waarde van f 2050,—	f 205,—
vervanging van ramen, kunstraat	„ 50,—
onderhoud aan kasten en stal	„ 75,—
suiker	„ 80,—
diversen, waaronder contributie	„ 50,—
reiskosten	„ 200,—
jaarlijkse kosten	f 660,—

En dan komt de oogst. Beijebouer rekent op een gemiddelde van 50 pond per volk. Ik wou dat het waar was. Ik zelf ben al tevreden, wanneer ik, de zwakke en dode volken meegerekend, tot een gemiddelde kom van 30 pond. De ene dracht wordt een mislukking, een andere is best maar er zijn enkele volken bij die het om de een of andere reden laten afweten, de hei werd al weer niks etc. Mijn honingoogst bedraagt dan 300 pond, en een keurig verpakt potje honing komt me dus op ongeveer een rijksdaalder te staan.

Dan is er nog een punt. De meeste imkers hebben geen 10 volken, maar minder. Hoe minder

volken, hoe lager de honingopbrengst. De kosten echter blijven voor een deel gelijk of zijn maar weinig minder. Uitgaande van een imker met vijf volken, bereken ik voor:

afschrijving etc.	f 115,—
ramen	„ 25,—
onderhoud	„ 40,—
suiker	„ 40,—
diversen	„ 40,—
reizen	„ 150,—
jaarlijkse kosten	f 410,—

Zijn honingoogst houden we weer op 30 pond per volk, dus 150 pond. De honing komt hem dan op f 2,73 per pond, en indien netjes verpakt in glas van 21 cent, met deksel en etiket, op f 3,—.

Laten we daarom maar niet meer praten over arbeidsuren, renteverlies en dergelijke posten.

In de praktijk verzwijgen we al zoveel onkosten, die je bij een economische benadering zou moeten meerekenen, dat onze verkoops prijs er alleen maar belachelijker door wordt. Het feit, dat overal elders in de E.E.G. de honing verkocht wordt voor prijzen tussen de vier en acht gulden per pond, zonder dat je kunt spreken van een beroepsimkerij, bewijst al dat een dergelijke prijs nóg niet economische verantwoord is.

Trouwens, hebt u ooit gehoord van een post-duivenhouder, die uitrekende hoeveel hij aan zijn duiven verdiende?

H. H. W. Velthuis.

Op 1 november zal de heer J. van Aarst, leraar in algemene dienst bij het Rijksbijenteeltconsulentschap, wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd de dienst gaan verlaten.

In verband hiermee wordt hem een receptie aangeboden op 29 oktober 1970 in Hotel d'Avondwake, Professor van Uvenweg 217 te Wageningen.

Na een korte huldiging in kleine kring wordt van 16.30 uur tot 17.30 uur aan alle afdelingsbesturen en overige imkers de gelegenheid gegeven van de Heer van Aarst afscheid te nemen.

H. H. IMKERS

Zendt vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband naar ...

HONINGZEMERIJ

W. van 't LAND

Telefoon 2607 Barneveld

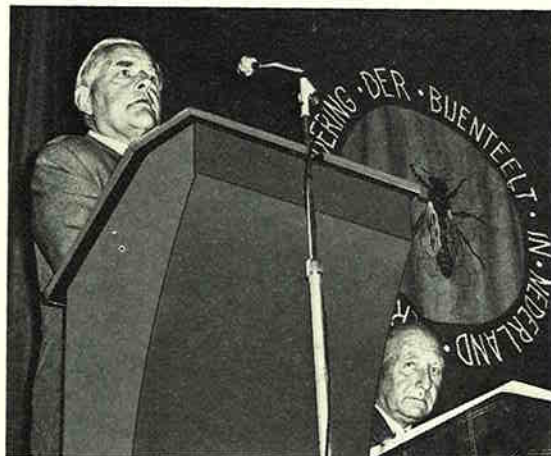
Desgewenst KUNSTRAAT terug.

U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.

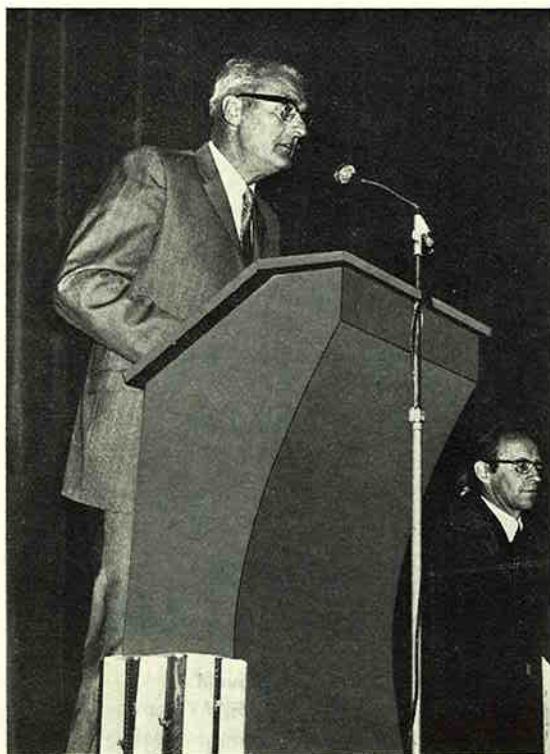
FEEST IN ALKMAAR

IN ALKMAAR

De algemeen voorzitter in zijn rede

Welkomswoord van voorzitter S. van der Heiden

Uit alle windstreken waren ze weer gekomen om oude vriendschappen te verstevigen en nieuwe aan te knopen.

Gedurende het traditionele kopje koffie vooraf, was het een gezellig geroezemoes van elkaar begroetende imkers en het kostte wel enige moeite om alle aanwezigen in de zaal te brengen.

De voorzitter van de organiserende afdeling de Heer S. van der Heiden (afdeling Heiloo en omstreken) heette allen hartelijk welkom en gaf daarna het woord aan de algemeen voorzitter. De Heer van Rappard verwelkomde speciaal de representant van het Gemeentebestuur van Alkmaar, wethouder van Maanen, de Gemeente-archivaris van Alkmaar, de Heer Wortel, de Rijksbijenteeltconsulent Ir. Mommers en de Heer Hilhorst van het Landbouwschap, alsmede onze ereleden, de Heren Stienstra, Vink en Dr. Minderhoud. Hij memoreerde dat deze afdeling 10 jaar geleden ook al een geslaagde imkersdag had georganiseerd en was er daarom van overtuigd dat ook deze dag een vlot verloop zou hebben. Hoewel de bijenweide achteruit gaat blijft ons ledental vrij constant. Spreker consta-

teerde met voldoening dat vele afdelingen zelfs een groeiend ledental hebben. Alhoewel wij nauw verbonden zijn met onze bijen, zijn wij toch geen deel van de massa, zoals in een bijenvolk. Wij zijn het enige levende wezen dat goed van kwaad kan onderscheiden en moeten ons daarvan terdege bewust zijn.

De voorzitter haalde de inscriptie aan vermeld op de Waagtoren in Alkmaar „Beschouw ieder uur als een afgezonderd leven”. Wij met onze idealistische hobby moeten dat goed tot ons laten doordringen, want deze hobby vraagt offers en misschien juist daarom is ze zo fascinerend. Een speciaal woord van welkom richtte spr. tot de vrouwen van de imkers. Ze moeten hun mannen vaak missen als deze hun hobby gaan bedrijven.

Een onzer grootste imkers is echter ook een vrouw n.l. de Koningin. Daarom vroeg hij machtiging Hare Majesteit ook nu, der traditie getrouw, een telegram te zenden, waarmee de vergadering door een hartelijk applaus haar instemming betuigde.

De wens uitsprekende, dat deze dag er een zal zijn in de lange rij van geslaagde imkersdagen, verklaarde de voorzitter de dag voor geopend. Daarna was het woord aan wethouder van Maanen. Hij stelde vast dat de imker met zijn bijen

een cultuurdrager is. Hij verwoest niet, doch tracht juist de cultuur in stand te houden en hij bracht de dank over van de gemeenschap voor de bijdrage die de imkers leveren tot de instandhouding van het landschap.

Vervolgens hield de Heer Wortel een onderhoudend praatje bij de dia's van historische gebouwen en bezienswaardigheden van Alkmaar die hij ons liet zien. Daar vele imkers het op de dia's getoonde ook wel in werkelijkheid wilden zien, bestond er hierna gelegenheid zich een uurtje te vertreden en aan de hand van een plattegrondje een wandeling door Alkmaar te maken.

Wandelen geeft eetlust, zodat uiteindelijk het hele gezelschap zich om de welvoorzienige koffietafel schaarde.

Aldus gesterkt werden de bussen opgezocht voor een rit in de omgeving. Beroemde werken als de Hondsbosse Zeewering, en historische bouwwerken, Abdij Egmond en Slot op den Hoef zagen er in werkelijkheid heel wat plezieriger uit dan de dorre namen uit aardrijkskunde en geschiedenisboekjes doen vermoeden.

De tocht werd beëindigd in het kunstenaarsdorp Bergen waar tot besluit gezamenlijk de thee werd gesavoureed. v. d. W.

Een deel van de aandachtig luisterende zaal

Wat is eigenlijk Koude overwintering?

Over de koude overwintering wordt in onze buurlanden veel geschreven en gepraat. Er zijn voorstanders en tegenstanders. Ze vloeien meestal niet over van begrip voor elkaars argumenten. Opvallend is, dat er in de bijenbladen meer voorstanders dan tegenstanders aan het woord komen. Als we aannemen, dat beide groepen even driftig naar de pen grijpen, zou dat erop wijzen, dat de voorstanders in de meerderheid zijn.

Het is zuiver toeval, dat we in dit artikel drie voorstanders aan het woord laten. Deze drie geven namelijk een duidelijke uiteenzetting van het vraagstuk, waarom het eigenlijk gaat, en van de achtergronden, waartegen we het probleem moeten zien.

In Oost Duitsland is de belangstelling voor de koude overwintering groeiende. Bijenteeltleraar Fuchs publiceert in GKZ juli 2 zijn ervaringen. Hij is een groot-imker, die zijn proeven kon uitvoeren met een groot aantal volken. Dat komt de betrouwbaarheid van de uitkomsten ten goede. Bovendien legt hij als groot-imker een maatstaf aan, die ons aanspreekt: hij vergelijkt de honingopbrengsten van zijn proefvolken. Vergeleken met de op één bak overwinterde volken gaven de „koud” overwinterde volken een belangrijk groter honingoverschot. Die meeropbrengst bedroeg in zijn proefjaren resp. 174%, 41,3%, 47,5% en 67,1%.

Voorals het voorjaar ongunstig is, geeft de koude overwintering een veel betere opbrengst, zegt hij. De koud overwinterde volken zijn sterker en ze kunnen een aderlating door het verlies aan vliegbijen in het voorjaar beter doorstaan.

Naar zijn schatting heeft een op één bak overwinterd volk begin april hoogstens 10.000 à 12.000 bijen. Een op twee bakken overwinterd volk heeft op hetzelfde tijdstip minstens 18.000 bijen.

Maar ook als het voorjaar gunstig weer brengt voor de ontwikkeling van de volken, is de honingopbrengst van de koude volken ongeveer 50% hoger dan die van de op één bak overwinterde volken.

We tekenen hier even bij aan, dat Fuchs met

carnica's werkt, zoals trouwens vrijwel alle imkers in zijn land.

Fuchs geeft toe, dat de overwintering der volken op twee bakken meer werk vraagt (wat voor hem als groot-imker van belang is) en dat de koude overwintering meer suiker kost. Maar, zegt hij, de koude volken zijn in het voorjaar sterker en van de voorjaarsdrachten halen ze veel meer honing dan hun minder sterke warme zusters.

We lieten Fuchs even aan het woord omdat hij betrouwbaar lijkende cijfers gaf.

In hetzelfde blad juli 1 beschrijft imker Grundmann zijn ervaringen met de koude overwintering. Ook zijn ervaring is, dat de na de zomerdracht op twee bakken gehuisveste volken het beter doen. Ze vormen een groter broednest, leveren dus meer winterbijen en zijn in het voorjaar sterker. Ook hij zegt, dat deze grotere volken natuurlijk meer wintervoedsel nodig hebben. Maar dan gaat hij op duidelijke wijze in op de kern van de zaak.

Als uitgangspunt voor de koude overwintering moet men in juli, na de zomerdracht, sterke volken hebben met een groot broednest op bijvoorbeeld acht of negen ramen. De koningin van dat sterke volk moet tot ongeveer 5 september zoveel mogelijk eitjes leggen, want uit deze eitjes komen de winterbijen. Het is dus zaak om het volk in de periode van 20 juli tot 5 september aan het werk te houden. Is er geen dracht van betekenis, dan moet men drijfvoeren. Vooral de carnica is erg gevoelig voor wat hij noemt „veranderingen in de voedselstroom”. Zo'n volk kan een hele massa voer in zijn raten hebben, maar als er geen voedsel van buiten (dracht of drijfvoer) binnenkomt, als de voedselstroom ophoudt te vloeien, dan houden ze op met broeden. We hebben vooral het laatste artikel met veel genoegen geciteerd. Het rekent af met de misvatting dat de imker in september een keuze kan doen: zal ik mijn volk op één bak inwinteren of zal ik er nog een bak met lege raten onder zetten? Daar gaat het bij de koude overwintering nu juist niet in de eerste plaats om. Grundmann laat duidelijk uitkomen, dat het om heel iets anders gaat:

1. De volken moeten op 20 juli al sterk zijn, dus ach of negen ramen broed hebben. Daar moet de imker al gedurende de hele zomer naar streven; in september kan hij daar niets meer aan doen.
2. De koningin moet van 20 juli tot in september zoveel mogelijk eitjes leggen.

De woorden „koude overwintering” en „overwintering op twee bakken” zijn dus misleidend. Het gaat niet om een keuze, die men in september maakt, het gaat om een **bedrijfsmethode**, waaraan men het hele jaar moet werken. In zijn slotwoord zegt Grundmann dan ook zeer terecht: Mijn **bedrijfswijze** is er vóór alles op gericht dat de voedselstroom voortdurend vloeit, vooral van de dag in juli af, waarop we slingeren, tot begin of half september.

Nu die eerste misvatting uit de weg geruimd is, gaan we even luisteren naar Dr. Dreher van het bijeninstituut te Mayen in West Duitsland. In een

artikel over „de koude overwintering” in Die Biene augustus bevestigt hij wat de beide hierboven geciteerde praktische imkers uit Oost Duitsland schreven. Maar, hij nuanceert als wetenschapsman het probleem nog veel verder. Het gaat niet alleen om de bedrijfswijze die de imker toepast, het gaat ook om het bijenras waarmee hij imkert.

Dr. Dreher wijst op de klimaatsverschillen tussen het vaderland van de carnica en West Duitsland. En wat hij over het westduitse klimaat zegt, geldt ook voor Nederland.

De carnica komt uit een land met een lang aanhoudende, barre vastelandswinter. In onze streken daarentegen hebben we gedurende de voorjaarsmaanden dikwijls een west-cirkulatie, die warmteperioden brengt, maar die worden dan weer gevolgd door perioden met meer of minder felle koude.

Wordt vervolgd.

„Bijenteelt een aflopende zaak,,

„Kom nou,,

Ome Chris de Groot

Dit doet afdeling Leiden:

Niet alleen op scholen en in het Heempark (zie Groentje oktober 1969) maar nu ook op een Huishoudbeurs „de Leidato” wordt propaganda gemaakt. Waarom nu ook op zo'n beurs? Kijk: In het Heempark loopt het geweldig goed. Door-deweeks komen er veel belangstellenden en schoolklassen luisteren naar ome Chris of naar de Imker- Tuinbaas.

Ome Chris de Groot is 77 jaar en verliet twee jaar geleden ons besuur om ruimte te maken voor een jonger bestuurslid.

Maar van stilzitten houdt hij niet. Bijna elke dag, ook in het weekend gaat hij op de fiets naar het Heempark, een afstand van maar liefst 12 km.

Daar vertelt hij dan over bijen en wel op zo'n boeiende manier dat er vorige maand een stuk met foto's in de krant kwam, met als titel: „Ome Chris de Groot op de fiets naar de bijen”. Het gevolg: het weekend daarop meer bezoekers dan anders! Alleen al in de weekeinden krijgen we nu 200 tot 300 bezoekers in de 3 middagen (van 2 tot 5 uur) dat het park open is. De eerste zondag dat we er stonden zelfs **600** mensen. Velen van hen komen steeds weer terug om naar onze kasten en korven te kijken.

Ze worden niet allemaal imker, maar iets wat we er wel mee winnen is begrip en interesse voor onze hobby.

Nu die Huishoudbeurs. De meese bezoekers die daar komen, kijken naar wasmachines, kleuren-

De voorlichtingsstal in het Heempark, rechts de oude links de moderne imkerij.

t.v.'s en patatsnijders. En dan opeens een stand met bijenkasten en korven, honingslinger en pers enz. enz.

Ook twee bijenvolkjes, heel klein op één raam met wanden van glas voorzien van een gemerkte koningin. En ter vergelijking een hommelt — en een wespennest. De imkers die erbij stonden, hebben gemerkt hoe weinig de mensen van deze insecten afweten.

De vreemdste dingen hoorden wij over onze bijen: b.v. Jesses Wespen. „Benne dat mieren?” Ook: „Verrek, ze hebben een spijker erdoor geprikt” en wezen dan op de gemerkte koningin. „Hoeveel beessies hep u nou geslacht voor zo'n potje honing vol is?”

We voelden ons als zendelingen en hebben ver-

teld, totdat we kramp in de kaken kregen. Wat we hiermee hebben bereikt? Duizenden mensen (50.000 bezoekers) weten nu het verschil tussen bijen, hommels en wespen en dat honing niet gemaakt wordt van uitgeperste bijen en dat bijenhouden fijn is.

Bij het beoordelen van de 244 stands, kreeg de onze een eervolle vermelding die de afdelingskas f 50,— opleverde.

Daarom „Timmer aan de weg!” Onze afdeling telde 3 jaar geleden 41 leden en nu 58 ! ! Dan bent u pas werkelijk lid van de Vereniging tot **Bevordering der Bijenteelt**.

(Voorzitter afdeling Leiden).
B. C. Dekker,

De blikvanger op de huishoudbeurs

UIT DE JAAGKIEPS

Opwindend . . .

De vreugden van het imkeren kunnen niet alléén worden uitgedrukt in ponden gewonnen honing.

Een van de opwindende avonturen, die menig imker beleeft, is het waarnemen van de jonge koninginnen die op bruidsvlucht gaan. Imker Schwegler bracht op 13 mei 23 bevruchtingsvolkjes naar een bevruchtungsstation. Op 18 mei hield hij een drietal daarvan, die dicht bij elkaar stonden, in het oog. Hij had de jonge onbevruchte koninginnen gemerkt om ze gemakkelijker te kunnen waarnemen. Binnen 12 minuten vlogen alle drie koninginnen uit en de keerden spoedig in hun kastjes terug. Twee koninginnen maakten daarna nog een oriëntatievlucht, maar die uitvluchten duurden maar kort.

Geen van de drie koninginnen droeg bij thuiskomst een bevruchtingsteken.

De volgende dag was het mooi weer en de imker verwachtte die dag de paringsvluchten. Kort na 1 uur vloog de eerste koningin uit. Gewoonlijk houden de bijen van zo'n kastje op dat moment een voorspel. Na 1 minuut en 50 seconden kwam de koningin, voorzien van een bevruchtingsteken, terug op het vliegplankje.

Er was géén voorspel geweest, de bijen hadden de afwezigheid van de koningin niet eens opgemerkt.

Twintig minuten later verscheen de tweede koningin op de vliegplank, maar ze ging weer naar binnen. Twee minuten later verscheen ze opnieuw. Ze vloog even voor het kastje, maar keerde direkt terug. Daarna vloog ze eindelijk af. Tijdens dit alles was er een tamelijk sterk voorspel. Na 1 minuut en 20 seconden keerde de koningin weer terug op de vliegplank, voorzien van het bevruchtingsteken. Maar ze moest weer opvliegen omdat enige bijen haar achtervolgden. Ze vloog nog enige malen weer op voordat ze in het vlieggat verdween.

Tegen 3 uur werd het derde volkje onrustig. Een paar minuten later vertoonde de koningin zich op de vliegplank, wandelde weer naar binnen en verscheen ongeveer 1 minuut later opnieuw

en vloog direkt weg. Na 1½ minuut keerde ze terug, voorzien van het bevruchtingsteken. De bijen vielen haar niet lastig toen ze naar binnen ging. Het volkje werd toen meteen weer rustig.

Op 25 mei waren 21 van de 23 koninginnen bevrucht en aan de leg. Twee waren verloren gegaan.

De paringsuitvluchten duurden korter dan men meestal aanneemt. Onze waarnemer meent dat de paringsvluchten zo kort duurden omdat er een overvloed van darren in de buurt was.

In hetzelfde nummer zucht imker Jegge, dat in onze eeuw van rentabiliteit en kalkulatie de bijenteelt haast onmogelijk lijkt. Zou dat misschien komen doordat men verzuimt ook de vreugden van het imkeren in te kalkuleren? In een krant las ik over de grote geldelijke offers die iemand bracht omdat hij er plezier in had met spoortreintjes te spelen, zegt hij. Als het om levensvreugde gaat moet men geestelijk wel straatarm zijn om over rentabiliteit en kalkulatie te praten. Blauwe december.

Overwinteringsvragen

Zolang onze wetenschapsmensen niet door middel van betrouwbare proeven voor verschillende klimaatsgebieden hebben vastgesteld of de imkers hun bijenvolken op één of op twee broedkamers moeten inwinteren, zullen de voor- en tegenstanders daarover nog wel menige bladzijde in onze imkersbladen volschrijven. In Rheinische september blijkt imker Wuttig het op één broedkamer voor de overwintering te houden. Hij schrijft:

Als men gelooft in zijn twee broedbakken in de herfst een bijzonder sterk volk te hebben, is men bij de eerste inspectie eind maart of begin april van het volgende voorjaar verbaasd dat dit volk geen grotere platen broed heeft dan de sterke volken die men op slechts één broedkamer overwinterde. Omdat ik altijd eerst de schuld bij mezelf zoek als er iets niets verloopt zoals ik verwacht had, denk ik dat ik in de nazomer sterker moet drijfvoeren om sterkere volken te kunnen inwinteren. Ik voegde nog meer honing toe aan het drijfvoer. Maar het maakte geen verschil. Het komt me voor, dat men een wintervolk niet boven een bepaalde grens sterk kan maken. Om het anders te zeggen: de overwintering en voorjaarsontwikkeling is bij zéér sterke herfstvolken niet beter dan die van middelsterke volken. Als we in de herfst, door volken te verenigen, zéér sterke wintervolken maken, vertonen die in het voorjaar hetzelfde beeld. Daarom verenig ik mijn overvloedige volken al lange tijd in het voorjaar

met andere, minder sterke volken. Daarmee bedoelen we niet dat de verzorging van de volken in de herfst niet belangrijk zou zijn. We bedoelen alleen dat alle dingen hun bepaalde maat hebben en dat men niet de indruk moet wekken, dat bepaalde methoden of bepaalde kasten het onmogelijke mogelijk maken.

Op dezelfde bladzijde begint het artikel van imker Hermans, die de voordelen van de overwintering onzer volken op twee broedbakken schildert. Een groot voordeel daarvan is, zegt hij, dat het volk in januari en februari niet te vroeg uit de winterrust wordt gewekt en daardoor onnodig veel bijen verliest door uitvluchten bij sneeuw en ijs, waardoor het volk vroegtijdig wordt verzwakt. Dit kan ook bijdragen tot de verspreiding van nosema, want meestal vliegen die bijen ontijdig uit die de meeste behoefte hebben aan een reinigingsvlucht. Dat zijn bijna altijd de jongste bijen. De oudere bijen blijven in de kast en juist die oudere bijen zijn meestal het sterkst aangetast door nosema. Als het volk in de bovenbak zit behoeft men het ook niet zo vroegtijdig in de lente te inspecteren. Het heeft immers genoeg ruimte tot zijn beschikking en als het nodig is, kan het ook de onderbak in gebruik nemen. Als er geen bijzondere omstandigheden zijn zoals ziekte, voedselgebrek of moerloosheid, kan men het volk met rust laten tot het begin van de voorjaarsdracht. Zulke volken ontwikkelen zich altijd bijzonder goed. Als de voorjaarsdracht begint, plaatsen we de raten met het jongste broed en de koningin in de onderbak. Soms is de koningin op dat tijdstip zelf al in de onderbak gaan leggen. Naast de in de onderbak gehangen raten met jong broed hangen we een paar raten met opengekrabd voer uit de bovenbak en de leeggekomen plaatsen vullen we aan met ramen met kunstraat. Tussen boven-

en onderbak leggen we een koninginnerooster. De broedraten in de bovenbak hangen we precies boven de broedraten in de onderbak en aan weerskanten daarvan hangen we óók een raam met kunstraat. De slechte raten of de raten met darrecellen verwijderen we en in de bovenbak vullen we dan de ruimte verder op met uitgebouwde raten die we gedurende de winter hebben bewaard.

Stuifmeelsurrogaat

Dr. Oscar Wahl, directeur van het bijeninstituut te Marburg, sprak voor de Zwitserse imkers in Grindelwald. Hij zei o.a.:

Bijen hebben liever stuifmeel dan stuifmeelsurrogaat. Alle stuifmeel heeft voor bijen niet dezelfde voedingswaarde. Er zijn planten met stuifmeel, dat een lage voedingswaarde heeft. Zelfs dat „arme” stuifmeel hebben de bijen liever dan stuifmeelsurrogaat.

We weten tegenwoordig dat stuifmeel bepaalde stoffen bevat, die bijzonder aantrekkelijk zijn voor de bijen. Daarom eten ze veel meer stuifmeel dan stuifmeelsurrogaat en daarom werkt stuifmeel, ondanks zijn geringer eiwitgehalte, beter dan de thans gebruikelijke surrogaten.

Als ik mijn broedproeven samenvat blijkt, dat met surrogaat gevoede bijen rond 65% van de hoeveelheid broed voortbrengen, die even sterke volken onder overigens gelijke omstandigheden met stuifmeel produceren. Ik leg er de nadruk op dat dit een gemiddelde is. In afzonderlijke gevallen kan de broedwerking van surrogaten hoger zijn dan 65%, maar ook duidelijk lager. Hoe ongunstiger de omstandigheden zijn (koude, regen), destemee superieur is natuurlijk stuifmeel. Blauwe januari.

Wij kunnen u alle materiaal leveren op het gebied der moderne bijenteelt voor de laagste prijzen.

Zend ons uw ruwe en zuivere was toe tot verwerking van de allerfijnste kunstraat. Ook kopen wij gaarne uw ruwe was. Wij betalen voor goede kwaliteit ruwe raat tot 31 december a.s. f 1,75 per kg franco Jubbega.

Door de goede honingoogsten dit jaar hebben wij weer flinke partijtjes van div. soorten kunnen kopen. Heeft u te weinig wij zullen u gaarne leveren.

Op aanvraag zenden wij u gaarne onze prijslijst van bijenwoningen en gereedschappen en/of honingprijslijst toe.

BIJENSTAND H. T. VAN DAM & Zn., JUBBEGA
Telefoon 05165—382.

Heidehoning gevraagd

Wij hebben niets meer en zijn dus bereid een goede prijs te betalen. Stuur klein monster met uw vraagprijs aan Bijenstand de Koershof, Schalkhaar, tel. 05703-526.

BIJENSTAND

DE KOERSHOF

Afdelingsnieuws

NIEUWS UIT DE AFDELINGEN BUNNIK en UTRECHT

De cursisten der gevorderden cursussen Bijenteelt Utrecht en Houten hebben op 20 juni j.l. een zeer geslaagde excursie gemaakt naar de stal van dhr. v. d. Brink in Renkum. Het was echt een weldaad om te zien wat dhr. v. d. Brink met het geven van veel kunstraat welke hij perfect weet laten uit te bouwen, met zijn bijenvolken weet te bereiken. Een bijzonder leerzame les voor de cursisten.

De bedrijfswedstrijd in de afd. Bunnik-Houten is in volle gang en de resultaten zijn reeds zichtbaar.

Met de voorbereidingen voor de Prov. Honingkeuring in nov. a.s. te Zeist is een begin gemaakt. Meer hierover in het volgend Groentje en in Bijennieuws waarvan gratis proefexemplaren verkrijgbaar zijn op Achterdijk 22 in Bunnik, dus even een briefkaartje.

Zowel bij afdeling Utrecht als afd. Bunnik-Houten konden weer enige nieuwe leden geboekt worden.

Inmiddels is de afd. Bunnik-Houten al weer begonnen met de inschrijving voor haar nieuwe cursussen voor de komende maanden: a. een praktijkcursus voor beginners, b. een cursus voor gevorderde imkers ofwel ontwikkelingscursus genaamd, c. een cursus van 6 lessen ter voorbereiding examen praktisch imker, d. een cursus honinggoogsten, verwerking, verkoop etc. van 6 lessen e. een cursus drachtplanten/bijenweide, f. een cursus koninginnteelt. Opgave voor deelname kan nu reeds geschieden Achterdijk 22, Bunnik, telefoon 03405—1305.

Door de afd. Driebergen wordt dit najaar weer gestart met een cursus Korfvlechten, aanmelden bij secretaris P. J. Beens, v. Vollehovenpark 21, Driebergen, telefoon 03438—3650. C.P.

KORFVLECHTCURSUS

Afd. Driebergen en O. zal ook dit jaar weer een korfvlechtcurso organiseren. Dat de vorige cursus leerzaam en gezellig was blijkt wel uit het feit dat reeds nu weer vele cursisten van het vorige jaar zich hebben opgegeven. Misschien is het mogelijk om dit jaar een gevorderden- en een beginnerscursus te geven.

OOK U KUNT ZICH NOG OPGEVEN.

Het cursusgeld bedraagt f 7,50 per persoon en ongeveer f 2,50 aan materiaalkosten.

De werkstukken mag u gratis mee naar huis nemen. De cursus begint op 3 november 1970 en bestaat uit 12 lessen. Wij zorgen voor een goede leermeester en een verwarmd vertrek met materiaal.

Gun uzelf dit plezier.

Geef u op bij:

P. J. Beens Vollenhovenpark 21, Driebergen.
Telefoon 03438—3650.

TENTOONSTELLINGSWAND

In een bestuursbijeenkomst op 22 augustus 1970 van afdeling „De Wouden” besloot het bestuur over te gaan tot aankoop van een geschilderde achtergrond op doek van twee meter hoog en drie meter breed.

Het olieverfschilderstuk stelt voor een prachtig bloeiende heuvelachtige heide met links en rechts enige boomgroepen.

Op de voorgrond staat een stalletje bijenvolken in korven. Naar de mening van het bestuur van afdeling „De Wouden” is het doek uitstekend geschikt als achtergrond bij een tentoonstelling of als decor bij een gezellige avond. Het bestuur heeft dan ook besloten alle afdelingen hiervan te laten profiteren.

Tegen een geringe vergoeding kan het schilderstuk voor één of meer avonden worden gehuurd.

Besloten is dat de penningmeester L. de Jong het doek in beheer zal hebben. Eventueel kan men eerst een kleurenfoto aanvragen.

De administratie hiervoor gaat dus via penningmeester L. de Jong, Schoolstraat 9 te Oostermeer.

's Avonds eventueel telefonisch te bereiken op 05729—383. Secr. S. Aardema.

Afdeling WESTLAND

Heden 29 augustus 1970 afd. „Westland” in een feestelijke stemming bijeen teneinde het 50 jarig bestaan van de afdeling te vieren. Het is 8.30 uur en 23 leden met hun dames beginnen aan het feestprogramma, koersend naar de Heidetuin te Driebergen. Het prachtige weer maakte de tuin als een sprookje, niemand van ons had ooit kunnen denken dat er 300 soorten heide bestaan, waarvan 270 soorten in Driebergen. Prachtige tinten en talloze kleuren groen. Na nog even in het nabijgelegen bos een wandeling te hebben gemaakt vertrokken we naar „Huize Doorn” alwaar in de Oranjerie een welkome koffiepauze werd gehouden. Heerlijk in de zon met het uitzicht op prachtige oude bomen in een schitterende tuin. De tocht werd voortgezet en na een uitstekend verzorgde lunch trokken we te 14.30 uur de hoge Veluwe in. Prachtige bossen, zandverstuivingen en ja ook een kudde wilde, nou ja wilde, zwijnen, groot en klein doorlekaar. De chauffeur ter plaatse goed bekend, bleek meer wild te zien, maar dan in bikini. Wij passeerden het museum waar volgens de chauffeur, schijnbaar ook kunstkenner alleen maar iets te zien is dat hij ook had kunnen maken, b.v. een ingetrapt fiets, even lassen en dan op een stalen paal en klaar is kees. Na de Hoge Veluwe een theepauze in Ede. Dit werd nodig omdat iemands oren slap hingen van de dorst. Later bleek dat zijn oren altijd zo hingen. Na deze dorstlissing werd koers gezet naar Den Haag en wel naar Bij(en)horst om op de afgesproken tijd (19.00 uur) plaats te nemen aan het diner. Eerst nog werd het woord gevoerd door oud voorzitter dhr. Emmens. Spreker liet enige namen de revue passeren van mensen wier grote verdiensten er toe hebben bijgedragen dat de vereniging nog levensvatbaarheid heeft, zelfs nu nog in deze moderne tijd, waar zoveel natuur ten offer valt en het land steeds minder leefbaar wordt vooral voor de bijen.

Ook de moeilijkheden van het komkommervraagstuk kwam nu ter sprake. Hierna volgde een fantastisch diner wat tot 10.30 uur uitliep, het enige programma-punt van de dag dat uit de hand liep maar tot ieders genoegen. De menukaart verhaalt wat we nu hadden gegeten. Het menu luidde als volgt: Hapje ouwe moer en wat bultbroed; heldere soep, geslingerd uit zaad-komkommers; coloradokevervoer, gekopte darren, diverse antidrachtplanten; gekoelde koninginsepap met bestuivingsresultaten; imkerstroost; wel wijntje, geen trijntje. De bus bracht ons onder het zingen van vrolijke liedjes naar huis.

P. Horneman,
secre. afd. Westland.

IN MEMORIAM

Op 23 augustus 1970 overleed in het Wilhelmina Ziekenhuis te Assen onze beste vriend en bestuurslid

AREND PADDING

in de leeftijd van 76 jaar.

Onder moeilijke omstandigheden heeft hij veel in onze afdeling tot stand gebracht.

Bestuur afd. Beilen.

Op 8 september 1970 overleed geheel onverwacht ons trouwe lid

WILLEM VAN SCHAIK

in de oudedom van 75 jaar.

Hij was een enthousiast imker. Voor dat hij zich in onze gemeente vestigde was hij jaren lang een actief lid van de afd. Arnhem.

Hij ruste in vrede.

Bestuur afd. Velp (Gld.)

Op 5 juli 1970 overleed plotseling ons actieve medebestuurslid

JOHAN BOEKHOUT

in de leeftijd van 79 jaar.

Tot aan zijn overlijden verzorgde hij nog 10 bijenvolken. Hij was dan ook zeer vitaal en nam aan alle activiteiten van de afd. deel.

Hij ruste in vrede.

Bestuur afd. Driebergen e.O.

Op 25 augustus 1970 overleed ons lid en oud-bestuurslid

SIJTZE VAN DER BIJ

op de leeftijd van ruim 61 jaar.

Hij wijdde meer dan 40 jaar zijn beste krachten aan onze afdeling en genoot een zekere vermaardheid als korfvlechter als hoedanig hij ook in het Ned. Openluchtmuseum te Arnhem demonstreerde. Wij zullen zijn nagedachtenis in dankbare herinnering houden.

Bestuur afd. Kollumerzwaag e.O.

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50 elke 4 woorden meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op gironummer 84 68 01 van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Inzendtermijn vóór de 10e van de maand.

Te koop: **antieke bijenwoningen en gebruiksvoorwerpen**. Bisschopsmutsen met en zonder bijen; Strokasten en Drentse boerenkastjes; Roodkoperen wasvormen en emmers. **Bijenpark Brulleman, Breukelen**, tel. 03462-1303. Zandpad 42a.

Gevraagd: **Honingslinger** 2 of 3-raams; **Bijenkorven** nieuw of gebruikt; **Ruwe Bijenwas** korfwas f 1,90 kastwas f 1,40 per kg. **Bijenpark Brulleman, Breukelen**. Sinds 1966.

Te koop: **Extra zware bijenvolken**, gegarandeerd ziektevrij, in kasten en korven of op ramen. **Bijenpark Brulleman, Breukelen**, telefoon 03462-1303. Zandpad 42a, telefoon 03462-1303.

Te koop: Alles wat voor en bij een bij nodig is. **Simplexkasten** in prima staat dubbelwandig, dak met zink, 2 broedkamers, geschilderd groen met witte banden f 35,-; **Buckfastkasten** nieuw, met ramen f 37,50; Simplex enkelwandig f 27,50; **Spaarkasten** 2 broedkamers met extra honingkamer en voerbak, groen geschilderd f 55,-; **Draadroosters** f 3,50; **Bijenkap** of sluier f 6,50. **Bijenpark Brulleman**, sinds 1896, Zandpad 42a, Breukelen. Telefoon 03462-1303, giro 377905.

Te koop: **Honing**, uitsluitend eerste kwaliteit, steeds met de hoogste onderscheiding bekroond. **Lindehoning** f 2,50; **Fruithoning** f 2,30; **Klaverhoning** f 2,35; alles per kg, minimumafname bus van 25 kg. Wij leveren de honing vloeibaar in nieuwe bussen. Wenst u de honing in vaste vorm, dit dan vermelden. (Verzending ook naar België). **Het van ouds bekende adres: Bijenpark Brulleman Breukelen**. Sinds 1896; Zandpad 42a, tel. 03462-1303, giro 377905.

Gevraagd: **Bijenvolken** in kasten en korven, betaling contant, worden aan huis afgehaald. Het van ouds bekende adres om zaken mee te doen. **Bijenpark Brulleman, Breukelen**, telefoon 03462-1303.

Aangeboden wegens inkrimping bedrijf:

Achtraams Meyerkastjes, simplexmaat, met nieuwe broed- en honingkamerramen (seksies), zinken dak, voerbak en afstandsrepen, ingebouwd reisraam: vlieggaten dicht, dan reisklaar. Kasten in prima staat. Prijs per stuk f 20,-, bij afname van

vijf stuks, de zesde kast gratis. **Bijenstand „Fructus Aureus“** G. Meyer Dorpsstraat 17, Babberich.

Te koop: **Klaverhoning** in bussen van 25 kg. à f 2,20 per kg. Nectapoll (Stuifmeelhoningdeeg) à f 4,50 per kg. **„De Bijenkorf“** sinds 1897. Eemnes Girorekening 2622.

Te koop: **Kaarsepit** voor het zelfmaken van waskaarsen, vanaf 25 cent per meter. **„De Bijenkorf“** sinds 1897 Eemnes telefoon 02153-6704.

Te koop: **Bijenkasten-Korven - Zwermkiepsen - Roosters** en verdere Imkersbenodigdheden. **„De Bijenkorf“** sinds 1897 Meentweg 103, Eemnes.

Te koop gevraagd: **Bijenvolken**: Zowel korven en kasten en verdere imkersbenodigdheden. Alles tegen contante betaling en aan huis afgehaald. **Bijenstand „De Bijenkorf“** sinds 1897 Meentweg 103 Eemnes. Telefoon 02153-6704.

Te koop: **Prima gezonde Bijenvolken**. In korven kasten en op ramen. **Bijenstand „De Bijenkorf“** sinds 1897 Meentweg 103 Eemnes. Telefoon 02153-6704.

Te koop: **15 prima gezonde bijenvolken** met of zonder kast. Tevens te koop een solide vierraams honingslinger. **S. Aardema, Molenlaan 29, Ureterp.**

Te koop: wegens sterfgeval, **7 goed bevolkte kasten met bijen** en een korfvolk. Te bevragen bij de **Wed. van Schaik**, Scheuterstraat 4, Rheden.

Aangeboden: Het **handboek der bijenteelt** van Schotman. Eventueel ruilen voor het Bijenboek van de Roever. **W. Kooiman, Audrey Hepburnlaan no. 2, Doorn.**

Wij kopen: Alle soorten Inl. **Bijenhonig, Ruwe- en Zuivere Bijenwas, Propolis**. „Honing- en Kaarsen-Industrie“ „ARKADIA“, Lochem. Telefoon 05730-1827/2219.

Te koop: **5 bevolkte Kuntzsch-Zwilling kasten** voorzien van simplex broedkamerramen. **H. Haitsma, P. Hylkemastraat 8, Noordbergum.**

Te koop: wegens inkrimping, **6 Feeka-Bijenkasten** (2 br. + 1 hk) in goede staat. **A. Bosma, Hoofdstraat W23, Wollega. Telefoon 05610-2074.**

Te koop: wegens sterfgeval, **bevolkte en lege kasten** en korven en diverse materialen. **E. J. Frieling, Uithuizen, telefoon 05953-1784.**

Te koop gevraagd: **Groentjes van 1968 - 1969 - 1970**. Aanbiedingen: **J. van de Meer, Staverdenstraat 4, Den Haag.**

Te koop: **12 stuks prima bijenvolken** in prima korven. **J. M. W. van Aalst, Walgtsestraat 31, Varik. Tel. 03445-369.**